

Villmann og mammadalt

Jack Kerouac kalte mora si mémère nesten hele livet. Mémère er slang og betyr bestemor, eldre dame eller kjerring på fransk. Når Jack var på felgen, reiste han alltid hjem til mémère. Men mot slutten av livet endret tonen seg: Mamma tror hun er Napoleon Bonaparte!

Lars Nilsen er programleder i Studio Sokrates og skriver om sine kommende programmer og filosofiske undringer på Salongen.

Gabrielle Kerouac

Både Jack og Gabrielle fikk tidlig sår som aldri sluttet å blø. Storebroren til Jack, Gerard, døde ni år gammel i 1926. Igjen sto fire år gamle Jack, storesøster Caroline og Gabrielle og Leo. Ingen medisiner kunne kurere revmatisk feber på den tiden, likevel var Gabrielle helt sikker på at Gud ikke ville ta Gerard fra henne. Men det gjorde han.

De første fire årene i livet mitt var jeg ikke Lille-Jack. Jeg var Gerard. (...) og hans hellighet og det han lærte meg, hans milde omsorg for meg, ja, og moren min minnet meg hele tiden på at jeg måtte høre på Gerard, lære av ham, at han var god og jeg måtte bli som Gerard.

Slik begynner Jack Kerouac en av bøkene sine *Visions of Gerard*, ei bok han skrev på like før han ble verdensberømt med romanen *On the Road* i 1957.

On the Road

Hva slags verden er vi satt inn i, og hvordan skal vi tolke den? Hvordan kan vi bli glade når livet vårt er gjennomsyret av uvisshet og uransakelighet? Hva skal til for at vi skal kunne si «everything is all right»? En slik eksistensfilosofisk forstoppelse sleit Jack Kerouac med da han møtte sin helt, [Neal Cassady](#) i 1947.

Neal var en amerikansk cowboy, råtøff fengselsfugl, biltyv, foreldreløs, spenningsøkende og i stand til å hensette seg selv i en situasjon der everything is alright fortere enn en jazzmusiker skaper en groove med instrumentet sitt.

Jack falt pladask for denne uregjerlige rebellen.

I think of Dean Moriarty

Ingen steder kommer vennskapet mellom de to mannfolkene bedre fram enn i slutten av *On the Road*. Dean Moriarty er pseudonym for Neal Cassady. Kerouac dikter gigantisk om natt, død, himmel, alderdom og det enorme amerikanske kontinentet. Epoken med Neal bak rattet på kryss og tvers fra øst til vest i USA er slutt. Neal forsvinner ut av syne iført en gammel vinterfrakk, Jack ser på ham – de skal inn i nye avsnitt av livene sine begge to. What will happen?

Så når sola går ned i Amerika, sitter jeg på den gamle falleferdige utstikkeren og ser på den langstrakte gamle himmelen over New Jersey og kjenner hele det nakne landet som ruller i en eneste utrolig vei over til vestkysten, kjenner reisen langs hele veien og alle menneskene som drømmer om det enorme ved den. [...]

Aftenstjernen er i ferd med å senke seg og sprer det uklare lyset sitt over prærien, og nettopp nå, like før natten kommer på ordentlig og velsigner jorden, formørker alle elver, innhyller toppene og folder sammen den siste stranden, er det ingen, absolutt ingen som vet hva som kommer til å skje med noen, bortsett fra den forlorne gamle tralten om å bli gammel. Og jeg tenker på Dean Moriarty, [...], jeg tenker på Dean Moriarty.» (*On the Road*, siste avsnitt, oversatt av Olav Angell, 1992)

Gabrielle og Jack

Gabrielle var en løvemamma som passet på gutten sin til han var mer enn voksen. Og forholdet var gjensidig. Når mémère kjefte på Jack, snakket hun [patois](#), kvasifransk, sånn at ingen andre skjønnte at han fikk skjenn. Men hvis Jack avsluttet krangelen med en melding om at han hadde lyst på kaker – så bakte hun en kake til ham.

[Gerald Nicosia](#), en av Kerouacs biografer skriver:

Mémère bidro til at Jack holdt seg flytende. Men det var måten hun kontrollerte ham på som var destruktiv. Hun lot aldri en anledning gå fra seg hvis hun kunne få fortalt ham at Gerald, storebroren som døde, aldri ville ha oppført seg som Jack gjorde. Under en av de bitreste feidene mellom mémère og Jack smalt hun: «Det skulle ha vært du som døde! Ikke Gerard!»

Skyldfølelsen hun smurte ham inn med, kunne bare fjernes med store mengder kos, klapp og klem og mat og kaker og smiger. Samtidig som hun gjorde Jack til en baby, glorifiserte hun forfatterskapet hans og roste ham opp i skyene. Det var et langvarig rollespill, der [mémère](#) reiv Jack i filler – og så bygget hun ham opp igjen.

Gabrielle overlevde Jack med et par år.

Interesserte kan høre radioversjonen av Studio Sokrates her: [Villmann og mammadalt, beat og jazz del 3](#)